WIKIPEDIA

Wikang Swahili

Mula sa Wikipediang Tagalog, ang malayang ensiklopedya

Ang wikang **Swahili** o **Kiswahili** (salinwika: wika ng mga taong-Swahili) ay isang pamilyang wikang Bantu at ang paunahing wika sa taong Swahili. Ito ay isang lingua franca ng rehiyon ng Dakilang Lawa ng Aprika at ilang bahagi ng silangan at timog-silangang Aprika na kagaya ng Kenya, Tanzania, Uganda, Rwanda, Burundi, mga ilang bahagi ng Malawi, Somalia, Zambia, Mozambique at ang Demokratikong Republika ng Congo (DRC).[6] Ang Komoryano na sinasalita sa Kapuluang Comoros, ay itinuturing minsan bilang dayalekto ng Swahili, ngunit itinuturing ito ng mga ibang awtoridad bilang natatanging wika.[7]

Hindi alam at pinagtataluhan ang eksaktong bilang ng mga nananalita ng Swahili, maaaring ito'y katutubong nananalita o nananalita bilang ikalawang wika. Iba't ibang tantya ang iniharap at lubhang nagkakaiba sila, mula 100 milyon hanggang 150 milyon.[2] Nagsisilbi ang Swahili bilang pambansang wika ng DRC, Kenya, Tanzania, at Uganda. Shikomor, ang wikang opisyal ng Comoros at sinasalita rin sa Mayotte (*Shimaore*), ay may kaugnayan sa Swahili.[8] Ang Swahili ay isa rin sa mga pantrabahong wika ng Unyong Aprika at opisyal na kinikilala bilang lingua franca ng Pamayanang Silangang Aprika.[9] Noong 2018, ginawang legal ng Timog Aprika ang pagtuturo ng Swahili sa mga Timog Aprikanong paaralan bilang opsyonal na asignatura na sisimulan sa 2020.[10]

May makabuluhang bahagi ng talasalitaan ng Swahili ang nanggagaling sa Arabe,[11] na bahagyang ipinapahiwatig ng mga Muslim na nananalita ng Arabe. Halimbawa, ang salitang Swahili para sa "aklat" ay *kitabu*, na matutunton sa salitang Arabe كتاب *kitāb* (mula sa ugat *K-T-B* "magsulat"). Gayunman, ang maramihang anyo sa Swahili ng salitang ito ("mga aklat") ay *vitabu*, sa halip ng maramihang anyo sa Arabe كتب *kutub*, na sumusunod sa bararilang Bantu kung saan *ki-* ay inaanalisa muli bilang makangalang unlapi, at ang kanyang pangmaramihan ay *vi-*.[12]

Swahili	
Kiswahili	
Sinasalitang katutubo sa	Tanzania, Democratic Republic of the Congo, Kenya, Mozambique (marami sa Mwani), Burundi, Rwanda, Uganda,[1] Comoros, Mayotte at sa ilang lugar ng Zambia, Malawi, Madagascar, at sa Timog Sudan
Mga katutubong tagapagsalita	2 milyon[2][3] hanggang 15 milyon (2012)[4] L2 speakers: 50 hanggang 100 milyon[2]
Pamilyang wika	Niger–Congo ▪ Mga wikang Atlantiko–Congo ▪ Mga wikang Benue–Congo ▪ Mga wikang Timogang Bantoid ▪ Mga wikang Bantu ▪ Hilagang-Kanlurang Coast Bantu ▪ Mga wikang Sabaki ▪ **Swahili**
Sistema ng pagsulat	panitikang Latin (alpabetong Romanong Swahili), Panitikang Arabe (alpabetong Arabeng Swahili) Braille ng Swahili
Opisyal na katayuan	
Opisyal na wika sa	Tanzania, Kenya,

Talasanggunian

1. Thomas J. Hinnebusch, 1992, "Swahili", *International Encyclopedia of Linguistics*, Oxford, pp. 99–106
   David Dalby, 1999/2000, *The Linguasphere Register of the World's Languages and Speech Communities*, Linguasphere Press, Volume Two, pg. 733–735
   Benji Wald, 1994, "Sub-Saharan Africa", *Atlas of the World's Languages*, Routledge, pp. 289–346, maps 80, 81, 85
2. "HOME – Home" (http://swahililanguage.stanford.edu). Swahililanguage.stanford.edu. Nakuha noong 19 July 2016. "After Arabic, Swahili is the most widely used African language but the number of its speakers is another area in which there is little agreement. The most commonly mentioned numbers are 50, 80, and 100 million people. [...] The number of its native speakers has been placed at just under 20 million."
3. Hinnebusch, Thomas J. (2003). "Swahili" (http://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780195139778.001.0001/acref-9780195139778-e-1058). In William J. Frawley (pat.). *International Encyclopedia of Linguistics (2 ed.)*. Oxford: Oxford University Press. "First-language (L1) speakers of Swahili, who probably number no more than two million"
4. Swahili (https://www.ethnologue.com/18/language/swa/) at *Ethnologue* (18th ed., 2015)
   Wikang Kongong Swahili (https://www.ethnologue.com/18/language/swc/) at *Ethnologue* (18th ed., 2015)
   Wikang Baybaying Swahili (https://www.ethnologue.com/18/language/swh/) at *Ethnologue* (18th ed., 2015)
   Wikang Makwe (https://www.ethnologue.com/18/language/ymk/) at *Ethnologue* (18th ed., 2015)
5. Jouni Filip Maho, 2009. New Updated Guthrie List Online (http://goto.glocalnet.net/mahopapers/nuglonline.pdf)
6. Prins 1961
7. Nurse and Hinnebusch, 1993, p.18
8. Nurse and Hinnebusch, 1993
9. "Development and Promotion of Extractive Industries and Mineral Value Addition" (http://www.eac.int/treaty/index.php?option=com_content&view=article&id=206&Itemid=331). East African Community.

	Demokratikong Republika ng Congo, Uganda, Comoros, African Union, East African Community
Pinangangasiwaan (regulado) ng	Baraza la Kiswahili la Taifa (Tanzania), Chama cha Kiswahili cha Taifa (Kenya)

Mga kodigong pangwika

ISO 639-1	`sw`
ISO 639-2	`swa`
ISO 639-3	`swa` – inclusive code Individual codes: `swc` (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=swc) – Wikang Kongong Swahili `swh` (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=swh) – Wikang Baybaying Swahili `ymk` (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=ymk) – Wikang Makwe `wmw` (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=wmw) – Wikang Mwani
Linggwaspera	`99-AUS-m`
Kodigong Guthrie	`G.42–43;` `G.40.A–H (mga pidgin & mga kreyol)`[5]

10. Sobuwa, Yoliswa (17 September 2018). "Kiswahili gets minister's stamp to be taught in SA schools" (https://www.sowetanlive.co.za/news/south-africa/2018-09-17-kiswahili-gets-ministers-stamp-to-be-taught-in-sa-schools/). *The Sowetan*.
11. *The Routledge Concise Compendium of the World's Languages* (2nd ed.), George L. Campbell and Gareth King. Routledge (2011), p. 678. ISBN 978-0-415-47841-0
12. See pp. 11 and 52 in Ghil'ad Zuckermann (2003). Language Contact and Lexical Enrichment in Israeli Hebrew, Houndmills: Palgrave Macmillan, (Palgrave Studies in Language History and Language Change, Series editor: Charles Jones). ISBN 1-4039-1723-X.

Mga lugar na may mananalita ng wikang Swahili o Komoryano ay ang katutubong wika,

opisyal o pambansang wika,

ay ang trade language. Bilang sa *trade language*, ang wikang Swahili ay nagpapalawig pa sa mas malayo pang kaunti hanggang sa hilagang-kanluran.

PAALALA: Maaaring naglalaman ang pahinang ito ng mga simbolong pamponetikong IPA sa *Unicode*.

Ang lathalaing ito ay isang usbong. Makatutulong ka sa Wikipedia sa pagpapalawig (https://tl.wikipedia.org/w/index.php?title=Wikang_Swahili&action=edit) nito.

Kinuha mula sa "https://tl.wikipedia.org/w/index.php?title=Wikang_Swahili&oldid=1746530"

Huling pagbabago: 00:08, 11 Marso 2020.

Magagamit ang teksto sa ilalim ng Lisensyang Creative Commons Attribution/Share-Alike; maaaring mailapat ang karagdagang termino. Tingnan ang Takdang Gamit para sa mga detalye.